

The Iconic turn: Tverrfaglige perspektiver på bildets materialitet og logikk

Bildet har i senere tid vært gjenstand for en fornyet forskningsinteresse og fra flere hold snakkes det om en "iconic turn." Interessen er rettet mot bildets kulturelle og erkjennelsesteoretiske funksjoner og vekten legges på bildets egenverdi, materialitet og medialitet. Det hevdes at bildet angår tenkning og at bildet har en egen logikk.

Vendingen mot bildet er en vending mot bildekritikk. Dette innebærer at de nye tilnærmingene inngår i en bredere kritikk av tenkningen, det vil si en kritikk som avviser forestillingen om "ren" tenkning og som vektlegger tenkningens materielle forutsetninger. Slik sett kan vendingen mot bildet ses i forlengelsen av en annen vending, nemlig den såkalte "linguistic turn," filosofiens vending mot språk og språkkritikk. Denne vendingen bidro som kjent til å trekke grunnen bort under objektivismen og positivismen ved å påpeke erkjennelsens språkavhengighet. De to vendingene kan også sies å være forbundet ved at den språklige vendingen munnet ut i en vending mot bildet i den forstand at den medførte en gjenoppdagelse av språkets bildekraft, av språkets metaforiske rot.

Tradisjonelt sett har bildet, på grunn av sin antatt nære forbindelse med sansningen, blitt betraktet som tenkningens motsats. Bildet har blitt forstått som et avbilde, som en uartikulert re-presentasjon. Språket, derimot, har blitt tilskrevet en privilegert posisjon gjennom sin antatt nære forbindelse med tenkningen. Men i forlengelsen av filosofiens vending mot språkkritikk har man spurt om ikke også bildet skal betraktes som "språk." Den språklige tilnærmingen til bildet har imidlertid tendert til å betrakte det ikoniske som en kodet omforming av noe som primært ble sagt, av et språklig artikulert budskap. Bildets medialitet har dermed blitt neglisjert, og bildet har blitt stående som et substitutt for en mening som ikke har sin grunn i noe bildemessig. Det er for å unngå dette problemet at den nye forskningsinteressens vektlegger bildets egenverdi. Det er et poeng at bildet ikke skal reduseres til en språklig logikk. Snarere gjøres det forsøk på å utkrystallisere en bildets egen logikk ved siden av språkets. Bestrebelsen går med andre ord ut på å utvide logos og dermed også på å transformere vår forståelse av tenkningens natur.

I dette doktorgradskurset vil bildets materialitet og erkjennelsepotensial bli diskutert med utgangspunkt i filosofiske, kunst-, medie- og litteraturvitenskapelige perspektiver. På grunn av sin tverrfaglige karakter vil kurset være relevant for stipendiater fra de fleste disipliner innenfor humaniora.